

Kiadványi árak:
 Éves ára 8 kor., féléves 4 kor.,
 negyedéves 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetések másoknál alacsonyabbak.
 A legmegelőzőbb kiadványok
 tartalmát.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák u. 3.
 ha a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Hirdetéseik vissza nem adtnak.
Kiadóhivatal: István-utca 9.
 ha a lap anyagi részét illető közle-
 menyek az előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadóhivatal:
FUCHS ANTAL

PEST-MEGYE SZABADELVŐ KÖZÖNSEGÉNEK HETILAPJA.

Felhívás előfizetésre.

Lapunk, a „Közérdek” f. évi augusztus hó 1-én kilencedik évfolyamának harmadik negyedébe lépett s a mily szerényen és öntudatosan tekinthet vissza múltjára, ép oly szerényen és bizalommal tekint a jövőbe.

Két kötelességet vállalt a múltban magára s ezt a két kötelességet lelkiismeretesen fogja a jövőben is teljesíteni.

E két kötelesség: **a tárgyilagos igazság s a valódi szabadelvűség hirdetése.**

Két ezél tüzött ki maga számára a múltban s e két ezélnak az elérésére szenteli minden erejét a jövőben is.

E két ezél: **a község és a társadalom egységes fejlődésének az előmozdítása.**

E két kötelességet teljesítve, e két ezél felé törekedve, a „Közérdek” mindenkor és mindenkiel szemben megtartotta a jó ízlésnek, a tapintatnak s az irodalmi műveltségnek a hangját, s ezt a jövőben sem fogja megváltoztatni. Eppen azért *Ujpest lakosait* csak olyan érdekeiért emeli fel szavát, amelyek jogosak, méltányosak s a közjó érdekében nem ütköznek; s éppen azért a *kellő értékre szállít minden jogtalan igényt, minden önérdék sугalla ténykedést s igaztalan eljárást!*

A „Közérdek” tehát csak azon polgártársaknak a támogatására számít, kik az igazságnak és a valódi szabadelvűségnek, a műveltségnek és a valódi testvériségnek a barátjai és hívei. Ezek támogatását és pártfogását kérjük ez alkalommal is midőn új előfizetést nyitunk.

Lapunk előfizetési ára:

egy évre — — — — 8 kor.,
 fél évre — — — — 4 kor.,
 három hónapra — — — — 2 kor.

mely összeg a lap kiadóhivatalában **Fuchs Antal és József** könyvnyomdájába **Ujpest, István-utca 9. szám** küldendő.

Hazafias listafelelő:

a „Közérdek” szerk.- és kiadóhivatala.

Egymásra vagyunk utalva.

Ujpest, augusztus hó 4-én.

Sokszor hallja az ember, mikor a műhelyekben vagy a koremaszta-
 loknál megered a beszélgetés, hogy mégse egészen járja, hogy a jegyző uram, az orvos ur, no meg a tanító is üstökizzadás nélkül keresi a kenyerét s olyan jövedelemmel bír, hogy még a tormaszószba is piskótát mártogat, a mezei dolgos embert s a kisiparost pedig nyüvi a veritékes dolog, hogy tehát ebben ninesen igazság.

Az ilyen beszéd nem mai sütsü!

Már Krisztus előtt 503-ban, Menénius Agrippa római konzul, a gyomor-
 ról meg a karokról szóló mesével válaszolt erre a beszédre.

S a mesének igazsága egy megragadta a békétlen római nép szívét, hogy teljesen lecsillapultak a lázadók s faképnél hagyták a lázítókat.

Menénius Agrippa ugyanis elbeszélte, hogy egy izben a karok fellázadtak a gyomor ellen. Mégse járja — szól a mese — hogy ők állandó dologban vannak csak azért, hogy a gyomrot jó étellekkel tartásák. Amit veritékes munkájuk után szerznek: azt a gyomor habzsolja föl. Nem, nem! Ők nem fognak többé dolgozni.

Amit elhatároztak meg is tették.

De mi történt?

A test roskadozni kezdett. A lázadó karokból elveszett az erő. Az éhség minden testrészt elszibbasztott; mármár a halál vigyorgott rájuk, mikor a gyomor megszólalt:

„Lám-lám, ugy-e, hogy nem hiába

tápláltok engem és kerestek számomra? Amit nekem adtok, én a ti jóvótokra visszaadom. Nélkülem ti sem élhettek!”

A római polgárok megértették a mesében rejlő nagy tanulságot.

Vajjon megértik-e a Krisztus születése utáni huszadik században az újpestiek?

Megérthetnék.

A társadalomban ma is sok fajta dolgot kell végezni. Azért osztjuk meg a munkát.

Egyik az eszével, másik a kezével dolgozik.

Aki eszével dolgozik, az sok évig tanul, hogy ügyes-bajos embertársának segítségére lehessen. Mindenkire, az orvosra, a jegyzőre, a lelkészre, a tanítóra stb. egyaránt szüksége van az embereknek.

Ugy vagyunk mi mindnyájan az életben, mint a gépnek részei. Csak egymás segítségével végezhetünk hasznos munkát.

Egymás nélkül nem boldogulhatunk!

Mindnyájan „sirva jöttünk a világra és sírás közt költözünk el”.

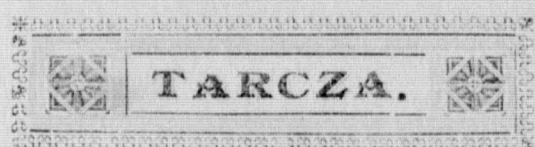
Vajjon van-e különbség az újszülött gyermekek közt a világba lépéskor s a halottak porai között?

Bizony nines!

A halál kaszája éppen egy levágja az egyik embert, mint a másikat.

És az élet nem egyformán bánik-e el velünk?

Avagy nem láttak-e még polgártársaim szerencsétlen „urat” és boldog „egyszerű embert”?

Az öreg honvéd utolsó órája

— Elbeszélés.

Írta: Brankovics György.

(Folytatás.)

— Ugy hiszem, hogy látni fogod. Eppen olyan szigorú és kemény legény, mint amilyen volt. Ezt a szigorúságot én annál is inkább érzem, mert egyelőre még az ő pénzárcajától függök. A szigorúságával tegnap éppen ott sebzett meg, ahol a legérzékenyebb vagyok.

— Hogyan?

— Némikém, szerelmes vagyok.

— Ugy? Sejtettem.

— Szeretek egy kedves, esinos leánykát.

— És az apád hallani se akar róla.

— Szomorú dolog, de úgy van.

— Miért?

— Mert szegény s a polgári osztályhoz tartozik.

Lili ajkai megrándultak. Hiszen ő is szegény volt, a legszegényebb akkor, midőn Pornóy Ernő báró a szerelmével megajándékozta.

— Nos és, miként fogsz viselkedni a leánynyal szemben ezek után.

— Szeretni fogom s feleségül veszem, ha az egész világ ellenzi is.

Gyöngéd és hálás tekintet lövelt Lili, a derék fiatal emberre, de . . . egy szóval se bátorította, biztatta.

— Kedves Lili néni, — szóla Pál báró — egykor nagy befolyást gyakoroltál atyámra, amint hallottam, hátha meglágyítják őt a szavaid. Nem lennél kegyes szöszölöm?

Te vagy egyetlen reményem. Az atyám olyan érzékeny és kemény, mint a kristály jégoc. Tudom, ha én kezdeném kérlelni, olyan dolgokat vágná a szemembe, amelyek örök szakadást idéznének elő közöttünk, s Emmát mégis csak elveszteném, mert ez a lány soha se lenne atyám beleegyezése nélkül feleségem.

Lili sóhajtott. Nagyon jól tudta, hogy Ernő báró attól a perctől fogva keményítette meg szívét, amelyben ő visszautasította szerelmét.

— Tudod, hogy atyád egykor az én kezemet kérte meg s hogy én akkor nem sokkal több valék a koldusnál?

— Tudom, kedves Lili néni, éppen azért siettem hozzád! azért bízom a te segítségben.

— Megkísérlem! — mondá rövid gondolkodás után Lili. De előbb tudnom kell kit választottál, kit szeretsz. Mi a neve, s kik a szülei?

— Fábry Emmának hívják. Az édes anyja régen meghalt. Az atyja 48-as honvédhadnagy, most a menház lakója, de a napjai megvannak számlálva.

Az öreg kisasszony mintha elsápadt volna.

— Hogy hívják az atyját? kérdé még egyszer remegő hangon.

— Fábry László!

Lili szédülni kezdett. Kezével eltakarta

szemeit. Pál báró hozzáugrott s ijedten kérdezé:

— Mi bajod van Lili néni?!

— Semmi, semmi, — mondá Lili halkán — régi emlékek ujultak föl szívemben, ennyi az egész.

— Régi emlékek? Talán ismerted Fábry Lászlót?

— Negyvenegy év előtt, amidőn még nemzeti kokárdákat árultam a Nagyhid-
 uteza szögletén a Nagy Kristóf szobra mellett, jegyese valék egy derék fiatal embernek s azt is Fábry Lászlónak hívták.

— Milyen idős lehetett akkor vőlegényed?

— Husz éves!

— Volt valami ismertető jele?

— Nem volt, de van egy arczképem tőle?

Lili a szomszédaszobába ment s néhány perc múlva egy elsárgult képpel tért vissza.

— Ó az! Ó az kedves Lili néni! — kiáltá Pál báró.

Milyen esodálatosak a gondviselés utjai: A te egykori vőlegényed, az én menyasz-
 szonyom atyja.

Lili támlásszékebe ereszkedett, arca még sápadtabb lett, köble hullámzott s ajkai összeszorultak. Mint egy márványszobor úgy ült a karosszékben, egyszerre azonban keze közé temette az arczát s az enyhítő könnyek megeredtek a szemeiből.

Pál megértette és tisztelte Lili néni fájdalmát. A kalapja után nyúlt s halk léptekkel el akarta hagyni a szobát.

— Már elakarsz menni? — kérdezte Lili, fejét fel emelve.

Az úrból is lehet koldus és a nép gyermekéből is lehet úr.

Sok példát fel tudnánk hozni, hogy a legegyszerűbb földmivesnek vagy kézművesnek gyermekei fölemelkedtek az ország legmagasabb polczaira s híruk bejárta az egész világot.

Hát ezekre is irigy szemmel néznek az elégedetlenek, a békétlenek?

Hát ezek iránt is bizalmatlansággal viseltetnek?

Nemcsak azt kell nézni, hogy valaki milyen magaslaton áll, hanem azt is, hogy milyen küzdelmek után, eszéne, szelémének milyen megfeszítésével jutott oda.

Hiszen megdönthetetlen igazság az, hogy mindig több fáradtsággal megyünk a hegytetőre, mint a hegynek tövéhez, vagy a derekához.

A napszámos gyermeke már 12—13 éves korában kereső-képes, az iparostanonez munkájával kiérdemli az ő mindennapi kenyerét és ruházatát, a hivatalos pályára készülő gyermek pedig hálát adhat az Istennek, ha 24—26 éves korában kenyérhez juthat és megnyit kell nekik addig tanulni!

Nem szolgálai vagyunk egymásnak, hanem segítő társai.

És — egyenlőek vagyunk a törvény előtt, amely nem tesz különbséget ember és ember, hanem csak bűnös és ártatlan között.

Ne használjuk tehát azt az „úr” és „paraszt”, azt az „iparos” és „hivatalnok” megkülönböztetést; ne irigyeljük a tisztviselőket, a hivatalbélieket, hanem tartzuk egymást testvéreknek.

Az erősebb ne nyomja el a gyöngébbet és a gyöngébb ne irigykedjék, ne gyűlölködjék az erősebbre.

Tiszteljük azokat, a kik ügyeinket ésszel, szellemi munkával intézik és bizalommal forduljunk hozzájuk, mert bajunkon csak úgy segíthetnek.

Fontos határozat a sztrájkok ügyében.

A sztrájkmozgalmak az utóbbi időben a kézipari műhelyekbe is átesaptak, s valóságos komikum volt a mikor például az 5—6

- Majd eljövök máskor!
- Mond csak Pál, nagyon beteg Fábry?
- Nagyon!
- Láthatnám őt?
- Ha előkészítem, igen! Majd ha nyugodtabb lesz, gondolj az én szívemre is.

Alig zárult be Pál után az ajtó, Lili térdre omlott s imádkozni kezdett, anélkül, hogy tudta volna mit és miért imádkozik.

Végre hosszú negyvenegy év után akadt rá arra a lényre, akit teljes szívből és teljes lélekből szeretett; akit annyira keresett s akinek a képét ereiként őrizte a szívében.

— O László, László! Végre hát megtaláltalak! — nyögé fájdalmasan. De miért csak most?

Lassan-lassan lecsillapodtak az idegei. Az ablakhoz lépett s amíg tekintete a kert fái közt bolyongott, lelki szemű elvonnultak a multnak összes képei.

Ott állott ismét előtte az a fiatal ember, aki negyvenegy év előtt szívére ölelte a szegény elhagyott leánykát. . . vajjen emlékszik-e még reá, a kokárdát áruzó Lilikére? S a leánya? . . . Az ő leánya! . . . E gondolatnál felmelegeült a szíve. Egy mosoly vonult át sápadt arcán s a mosoly nyomán keletkező pir elárulta, hogy még nem olyan vén, hogy szeretni is tudnia. És ő valóban már is szeretie azt a leánykát, Fábry Emmát, a Fábry László leányát, aki éppen olyan szegény, elhagyatva áll a világon, mint jó maga negyvenegy év előtt. Elhatározta, hogy annak a leánynak az édes anyja lesz ezután s hogy boldoggá fogja tenni.

(Folyt. köv.)

segéddel dolgozó asztalos- vagy cipész-műhelyekben kitört a „sztrájk” s egy esomó hatósági tárgyalást vont maga után.

A sztrájkmozgalmaknak ez a különös elfajulása, nevetséges kinövése, leginkább a szegedi iparkamarai kerületben volt észlelhető, ahol nem ritkán súlyos kárát vallották e szokásnak a kisiparosok, akiket a munkások azzal is megkárosítottak, hogy tőlük a darabszámban elvállalt munkára előleget vettek föl, de azért a munkát nem fejezték be. Hiába volt ez ellen az ipartörvény 93. §-ának az a rendelkezése, hogy a segéd, a ki darabszámra fizetetik, még szabályszerű felmondás esetén sem léphet ki a munkából addig, míg az átvett munkát be nem fejezte és a munka bérére kapott előleget le nem dolgozta vagy meg nem térítette, mert eddig az volt a felfogás, hogy sztrájk esetén nem lehet a törvény 159. §-át alkalmazni, mely kimondja, hogy „azon segédet, vagy gyári munkást, ki munkájából jogtalanul kilép, az iparhatóság visszahozathatja, kötelessége teljesítésére szoríthatja, sőt ezenfelül még 20 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetheti”.

Ez a felfogás a munkaadók méltányos érdekének megóvása mellett megszünt most a kereskedelemügyi miniszter 22,038/1904. sz. határozatával, mely a szegedi kir. iparfelügyelő kérdésére kimondja, hogy a sztrájk esete sem menti föl a munkásokat szerződéses kötelességük teljesítésétől, tehát a darabszámra dolgozó és előleggel bíró munkásokra a 159. §-még sztrájk esetén is alkalmazható; továbbá kimondja azt is, hogy a tanoncok nem vehetnek részt a sztrájkban.

Az érdekes leirat szó szerinti szövege a következő:

Ker. kir. iparfelügyelő urnak szeged.

Folyó évi márczius hó 10-én 766 904. szám alatt kelt felterjesztésének iparfelügyelő ur elhatározásomat kéri arra nézve, hogy sztrájk esetén a munkaadó a darabszámra dolgozó segéddel szemben — amennyiben ez az átvett munkát a szerződésnek megfelelően be nem fejezte volna — érvényesítheti-e az 1884. évi XVII. t.-cz. 159. §-ában biztosított visszahozatási jogot.

Mihez tartás végett értesitem iparfelügyelő urat, hogy az ipartörvény 159. §-nak alkalmazása szempontjából a törvény 93. §-ában szabályozott eset éppen olyan elbírálás alá esik, mint a munkából való jogosulatlan (törvény- vagy szerződés-ellenes) kilépés bármely más esete.

Ama további kérdésre nézve pedig, hogy a tanonez sztrájk esetén elhagyhatja-e mesterét, vagyis csatlakozhatik-e a sztrájkhoz anélkül, hogy szökevény tanonezknak tekintésék, közlöm iparfelügyelő urral, hogy az ipartörvény 162—164. §§. csak a segédek és munkások tömeges munkabeszüntetései-ről intézkedik, miután az iparostanonezok, kik az iparossal nem munka-, hanem tanonez viszonyban állanak, s a kiknek életkoruk mellett, a legtöbb esetben eslekvő jogképességük sínes, tömeges munkabeszüntetések-et nem rendezhetnek. Budapest, 1904. július 14-én. A miniszter megbízásából

Sterényi s. k. miniszteri tanácsos.

H I R E K.

— A község előljárósága f. é. augusztus hó 3-án ülést tartott, melyen elhatározta, hogy a község házi vendéglői helyiséget, mely ismét üresen áll, több részre osztja s úgy hasznosítja. A főkapu melletti részre az előljáróság már is elfogadta Máté Ambrusnak az ajánlatát. A szöglet helyiséget valószínűleg Csermák Károly gyógyszerésznek fogja az előljáróság kiadni; a harmadik rész három nagy nyílása, három bolt-helyiséggé alakítható át, s ezek valamelyikében kitérő üzleteket csinálhatna például egy kávé.

— Közgyűlés. „Az ujjpesti szállodások, vendéglősök és koresmárosok ipartársulata” f. é. augusztus hó 3-án tartotta meg Horn Ferencz elnökle mellett évi rendes közgyűlését. Az ipartársulat tagjai csaknem teljes

számban jelentek meg a közgyűlésen, melyet az elnök üdvözlő szavakkal nyitott meg s azután előadta az elnökség és a választmány mult évi működéséről szóló jelentését, mely különösen három czélra irányult, nevezetesen: a fogyasztási községi pótdó megszüntetésére, a fogyasztási adó bérlet megszerzésére és végre arra, hogy a hajóállomásnál lévő Gross-féle vendéglőt, amely ugy a koresmárosoknak, mint a községnek is nagy károkat okoz, a község vegye bérbe. A közgyűlés, miután az elnök jelentését helyeslő örömmel vette tudomásul, a pénztárnok s a gazda jelentéseinek meghallgatása után, a felmentvényt egyhangulag megadta s a választmány kiegészítésére pótagokul Kalmár Lajost, Lillinger Alajost, Ertl Antalt, Molnár Lajost, Heinell Istvánt és Szabó Istvánt választotta meg.

A közgyűlés, a tiszteletdíjak megszavazása s azon indítványnak az elfogadása után, hogy jövőben az elnöki, pénztári s gazdai jelentések, a zárszámadásokkal együtt kinyomattassanak s a közgyűlés előtt kiosztassanak, az elnöknek azon bizdító szavaival ért véget, hogy az ipartársulat tagjai a jövőben is odaadással, szeretettel s bizalommal támogassák az elnökséget a választmányt és egymást.

A jelentésekből kiemeljük a következő adatokat: Az ujjpesti szállodások, vendéglősök és koresmárosok ipartársulatának ez idő szerint 86 tagja van. A mult évben 1160 K 57 fillér volt a bevétele s 397 K 47 fillér volt a kiadása és így 764 K 10 fillér a pénztári maradványa.

A közgyűlés az elnök éltetésével oszlott föl.

— Ujjpest — a Veszprémi kiállítás. Folyó hó 28-án nyílik meg Veszprémben a Veszprémmegyei gazdasági és iparkiállítás, amelyen az ujjpesti Rein-testvérek is részt vesznek. Egy háló és egy virágszobának a szutorzatát állítják ki, amely modern stílusban mahagóni fából készül s bizonyára nemcsak kitüntetés fog szerezni a Rein-testvéreknek, hanem dícsőségére fog válni az ujjpesti butoriparnak is.

— A 80 éves Wolfner Lajosról és diszpolgárrá történt megválasztásáról a következőleg ír az Országos Ipar egyesület heti közlönye a „Magyar Ipar” „Szép és minden képen megérdemelt kitüntetés ért e héten polgártársai részéről egy derék magyar iparost, a ki példás életével, páratlan becsületességével, nemes szívóságával egy hosszú életen át mindenek tiszteletét és szeretetét megszerezte. Wolfner Lajos ez, az ismert nevű gyáros, a kit Ujjpest község képviselő-testülete multkori rendkívüli közgyűlésén, nyolczvanadik születésnapja alkalmából, Illek Vincze apátplébános és Mady Lajos esperes indítványára egyhangulag, nagy lelkesedéssel diszpolgárává választott. A község ezzel a kitüntetéssel egyik alapítóját tisztelte meg és annak amaz érdemeit kívánta jutalmazni, a melyeket két emberöltőn keresztül Ujjpest fejlesztése és felvirágoztatása körül szerzett. Egy nemes munkában eltöltött élet alkonyán a hasonló polgári disz a törekvés legbecesebb jutalma és annak elnyeréséhez velünk együtt az egész ország iparossága meleg üdvözlét küldi a kitüntetett derék férfinak. Wolfner egész életét iparnak szentelte és páratlan buzgalommal nagyszabású, virágzó timáripárt és hadfelszerelési gyárat létesített. Fiait mind az iparnak nevelte. És csak midőn ezek már mellette és vele dolgoztak, akkor kezdett több időt szentelni a közügyeknek és főleg az országos iparegyesület régi igazgatóságában, majd a budapesti kereskedelmi és iparkamarában, valamint a közjótékonyág terén fejtett ki buzgó és áldásos tevékenységet. Példát adott iparosainak abban, miként kell dolgozni és miként becsületes munka mellett a polgári és társadalmi kötelességeknek megfelelni. Példát adott abban, miként kell az iparosnak intelligens fiait saját iparának nevelni. És az érdemes jubilánsnak bizonyára kevés dolog okozott nagyobb örömet az életben, minthogy fiait mind az ő nyomdokában haladva, diszei lettek a magyar iparnak és egyik a képviselőházba is bejutott és közkedveltségű tagja lett a magyar parlamentnek. Mindezekért az évek-re öreg, de lélekben és munkakedvben még fiatal Wolfner Lajos nevét büszkén sorozzuk a magyar ipar uttörőinek legjelesebbjei közé”.

Közlemény. „A kereskedelemügyi m. kir. Miniszter Ur Ó Nagyméltósága posta-táv-irida gyakornokjelölti állásokra pályázatot nem hirdet, mert a gyakornokjelöltek létszámában üresedés nincs. Posta-táv-irida gyakornokjelöltek pályázaton kívül sem vétetnek fel”. Budapest, 1904. július 25-én. M. kir. posta- és táv-irida igazgatóság.

— **Óváry Lipót kitüntetés.** Óváry Lipót országos főlevéltárost nagy kitüntetés érte. Pasquala Villari olasz történétíró, a múlt évi római történelmi kongresszus elnöke ugyanis értesítette, hogy az olasz király az olasz koronarend kommandatorává nevezte ki. Óváry, mint annak idejében említettük, a római kongresszuson az olasz-magyar történelmi vonatkozásokról, a magyar országos levéltárban általa alkalmazott s az oklevelek megőrzését biztosító, a kutatást rendkívül megkönnyítő rendszeréről tartott előadásokat, s mint osztályelnök is nagy tevékenységet fejtett ki.

— **Kisiparosok áruháza.** Igen tetszetős tervről írnak a német szaklapok. A terv, ha beválik, egy csapásra oldaná meg azt a nagy kérdést, hogy a kisiparos mi módon részesülhet a nagyüzemeknek sok előnyében. A terv szerint a fennálló nagy áruházak mintájára szerveznének a nagy gőzpontokon ipari áruházakat. Ezeknek egyes részeit olesón átengednék a kisipar egyes ágait mivelő bérlőknek. Az ebből fakadó sokféle haszon nyilvánvaló: kevés a bérköltség, fölösleges az üzlethelyiség berendezéséhez való beruházás, az iparos készpénzen ad el, a közönség kényelmesen fedezi szükségletét, az iparos pedig gyorsan ad tul áruján.

— **Népmagyarosítás 1903-ban Ujpesten.** A belügyminisztérium által engedélyezett népmagyarosításokról kiadott évi kimutatás szerint az 1903-ik év második felében 9-czen magyarosították a nevüket ami Ujpesten nagyon csekély szám, ha tekintetbe vesszük hogy Ujpest lakosságának háromnegyedrészé idegen hangzású nevet visel, és hogy a huszonnégy év óta fennálló központi népmagyarosító társaság (Budapest I., Attila-uteza 85. sz.) de sőt előjárásunk is a népmagyarosításokat teljesen díjtalanul eszközli.

— **Mennyi bért veszítettek a munkások az 1903-ik évi sztrájkok által.** A budapesti iparfelügyelői kerületben a múlt évben lezajlott bérharcokról most közzétett minisztériumi jelentés szerint 1903-ban a főváros területén 47, a vidéken 13 nagy sztrájk volt. Ezekhez az újabb divatba jött részleges sztrájkok, műhelybojkottok ninesenek számítva. Az iparágakat tekintve a vas- és fémpiparosok nyolc, a gépgyári munkások egy, a kőművesek, téglagyártók három, a faipari munkások nyolc, a bőrgyári és ruggyantagyári munkások két, a fonó- és szövőiparosok két, a ruházati iparosok hat, élelmiszer munkások egy, építőipari munkások tíz, nyomdászok hét, fuvarosok egy esetben sztrájkoltak. A felsorolt esetek zöme a béremelésre és a munkaidő leszállítására irányult. Számokban a jelentés ekképp összegezi a sztrájkokat: A munkát megszüntette 9535 fővárosi, 1560 környékbeli munkás. A munka nélkül eltöltött napok száma 1288. A munkabérekben előállott veszteség napokban számítva 249,650 a fővárosban, 35,650 a vidéken, vagyis átlag a fővárosban 3 korona napszámot véve, az elvesztett munkabér összege 748,950 korona, a vidéken két koronával, 71,300 korona, összesen a munkások bérvésztesége 820,250 korona. A legnagyobb kárt a sztrájkolók az építő- és gépiparban okozták.

— **Előléptetés.** Fuskits József magyar államvasuti felügyelő, ujpesti háztulajdonos s a Zeneművelő Egyesületnek (Conservatorium) ellenőre főfelügyelővé léptetett elő.

— **Kinevezés.** Józsa Ilonkát Józsa Dániel ujpesti állami elemi iskola igazgató leányát a vallás és közoktatás ügyi miniszter tanítónak nevezte ki egy vidéki állami elemi iskolához.

— **Szamarhus-mérés Pestmegyében.** A kereskedelmi miniszter egy felterjesztés kapcsán értesítette Pestmegye alispánját, hogy nines kifogása az ellen, hogy G. M. r.-i lakos a szamarhus-kimérést gyakorolja, illetve e foglalkozáshoz részére szabályszerű iparigazolvány adassék ki. Meg kívánandó azonban, hogy a közfogyasztásra szánt szamarak csak e czélra emelt külön vágóhidon és csak okleveles állatorvos vizs-

gálata mellett vágassanak le, s hogy a szamarhus csak külön e czélra szolgáló és Szamarhus-árulás olvasható felirással ellátott mézárshékben méréssek ki, ugyszintén, hogy a szamarhszir, esetleg a szamarhusbol készült kolbász is csak az említett felirással ellátott helyiségben árusittassék.

— **A budapesti közuti vaspálya-társaságnak** július hónapjában 704.687 korona bevétele volt. Az összes bevétel január hó 1-től július 31-ig 4.427.008 koronát tesz ki, tavaly hasonló időszakban 4.230.887 koronára rugott.

— **Felfüggesztett sajtóper.** A budapesti kir. büntető törvényszék vádta nácsa az 1904. július hó 25-én tartott ülésén 31674. sz. a. a következő végzést hozta: *Végzés:* „Nyomtatvány útján elkövelet rágalmazás illetve becsületsértés vétsége miatt terhelt Csapó Géza és tsai elleni bűnügyet a bpesti kir. btó. törvényszék vádta nácsa alul kitett napon megtartott zárt ülésében vizsgálat alá vevén következőleg végzett: A vádta nács ez ügyben az eljárást, a hütlén kezelés büntette miatt feljelentett Csepreghy Pál ellen a pestvidéki kir. törvényszék mint büntető bíróságnál fojyamatba lévő bűnvádi eljárás (9114/904. Btő szám) jogerős befejeztéig a B. törv. 16 §-a alapján felfüggeszti. Miről a pestvidéki kir. törvényszék Elnöke is értesítetik. Az összes iratok nyilvántartás végett az eljárást vizsgálóbíróknak kiadatuak. *Indok:* Minthogy a sajtóper alapját képező inkriminált czikkekbén állított tény (hütlén kezelés) miatt Csepreghy Pál főmagánvádló ellen bűnvádi eljárás tétetett fojyamatba, ennek jogerős befejeztéig a rendelkező részben hivatkozott §. alapján a további eljárást felkellett függeszteni”.

— **Az ujpesti Kath. Legényegylet.** által f. é. július hó 10-én rendezett s pompásan sikerült nyári táncmulatság alkalmával a következők fizettek fölül: Kuesera Imre 6 K, Pintér Vilmos, Kálmán Janos, 5—5 K, Choboth Mihály, Pótz Mihály, Kohár Józsefné, dr. Miklós Antal, Kándl Mátyás, Forgó Kálmán, Kubányi Károly, Lada Jánosné, Fipek N. 4—4 K, Horváth István, Tárnoki Károly, Ziegler József, Závorszky Pál, Tollár József, Heineinger Istvánné, Lagler Ferencz, Dögler N., Puskás Jánosné, Jászi Sándorné, Palócz Endre, Szeder György, Seherer Károly 3—3 K, Szatur István, N. N., Pendl István, Mlady László, Csapó József, Gergalya N., Stevanez Ferencz, Molnár Benjamin, Sári István, 2—2 K, Kövér Ferencz, Jilg Ede 1.20 K, Kiszling István, Illek Nándor 1—1 K. A felülfizetőknek lapunk útján is köszönetet mond a Kath. Legényegylet elnöksége.

— **Az ujpesti 48-as honvédek** közül tizenhárom, egyenkint 7 K 20 fillért kaptak azon 2 filléres jegyekből, melyeket az ujpesti Kossuth nőegylet másodelnökönje: Tresz Károlyné adott el nagy buzgalommal.

— **Zászlószentelés.** A rákospalotai Függelenségi kör egy rendkívüli szép zászlót készített s azt f. é. augusztus hó 20-án nagy ünnepélyességekkel fogja fölszenteltetni. A zászló-alapra eddig 660 K 55 fillér gyűlt össze.

— **Állami iskolát kér.** Csodálatos dolog az, hogy Rákospalotán, melynek lakossága tulnyomóan a független párthoz tartozik, még eddig egyetlen állami iskola nines. Az újja szervezett „Polgári Kör” most elhatározta, hogy az Ujfaluban felállítandó állami iskola érdekében a községi képviselőtestülethez beadványt fog terjeszteni.

— **Felülfizetések.** Az ujpesti ágost. hitv. evang. egyház javára f. é. július hó 16-án rendezett nyári táncvizsgálat alkalmából tekintettel a jótékony czélra felülfizettek: Wolfner Tivadar 50 K, gróf Károlyi Sándor 40 K, Egyedi Lajos, Mauthner Mihály, Wolfner Gyula, Wolfner József, Wolfner Nándor 20—20 K, Antony István, Glück Frigyes, Ujpesti ipar- és kereskedelmi bank, Jute-gyár, Magyar pamutipar r. t. Mlady Antalné, Nedeczky Rezsőné, Ujpesti Takarékpénztár, Ujpesti ált. önségélyző egylet m. sz., Wolfner Lajos 10—10 K, Leiner Fülöp és fiai, Leiner Testvérek, W. M. 9—9 K, ifj. Müller János, 8 K, Boseovits Testvérek, Keczkés Sándor, Porszász Lajosné 6—6 K, Balló Mariska, Feldmann József, dr. Kálmán Odón, Orosz Samu, Stadler Jeromos, Székely Lajos, Winternitz Gyula 5—5 K, Brück Hugó, dr. Elek Pál, Fuchs Antal és József, Gligorescu Ágoston, dr.

Heidelberg Tivadar, Hochbaum Jakab, Polster György, Spányi Lajos, Szivos Béla, Tindula Mihály, Ujpestvidéki Takarékpénztár 4—4 K, Danubius Schoenichen Hartmann hajógyár, Endre János, Kőszeghy Árpád, Lindt János, dr. Prokesh Antal, Weisz Adolf 3—3 K, dr. Varga Károly 2 K 80 f., Abarbanell Ede, Baksay Sándor, Baumgarten Etelka, Ehrenwald László, dr. Führer Simon, Ivánka Pál, Józsa Dániel, Kada Arnold, dr. Kéler Zoltán, Kohn és Fried (Kollár Miklós) Lichtenstein Ignác, Mauritz Gábor, Perich Károly, Petro János, Roessemann és Kühnemann, Teszárík András, Vikár István, Weiss Mór 2—2 K, Aczél Gyula, Bachmann József, Barabás József, Bauer Soma, ifj. Benkovits Imre, Birebauer Károly, Darkó Béla, Erben Samu, Feltóthy Károly, Fornheim Zsigmond, Fries János, Gruber János, Handel Todor, Heiderich Ignác, Illek Nándor, Jäck József, Kamerlocher József, Kicherer Vilmos, Kont Izidor, Körösi Lajos, Linter János, Lugos Hugó, Münsztner György, Nagy Györgyne, Németh Gyula tanár, Roth Ferencz, Ruttay Gyula, Salzer Frigyes, Saxlehner András, Serák Károly, Tárnoky István és Winkler István 1—1 kor. Összesen 510 K. 80 fill. Az egyháztanács ez uton is hálás köszönetét nyilvánílja a nemeslelkű adakozóknak, ugyszintén a nagyérdemű közönségnek a szives támogatásáért, nemkülönben a rendező-kizottságnak a buzgó fáradozásáért és Oravec Juliska urhölgynek a rendezői jelvények díszes és díjmentes kiállításáért. A felülfizetések fojyvatólagos kimutatását és végeredményt a beérkezett elszámolások után közöljük. Ujpest, 1904. július 25. *Ar. egyh. elnökség.*

— **A nőemancipáció árt a szépségnek.** Irhattak volna tudósok, írók és gondolkodók ezer meg ezer könyvet a nőemancipáció ellen, fölhozhattak volna megdönthetetlen igazságokat és érveket és nem lettek volna képesek visszazoritani az ujkor amazonjainak mozgalmát. Az utolsó szót még sem ők mondták volna ki, lévén a gyöngébb nem sokkal erősebb a vitában. De most előáll egy angol orvos; utazott, tapasztalt férfi és azt mondja, hogy több mint 1600 esetben beható vizsgálatnak vetette alá a szellemi munkával foglalkzó nőket. A vizsgálat alapos volt, a mint látható, nem egy pár esetre terjedt, hanem nagy tömegek észleleteire, a mi tehát kizárja a tévedést. A megfigyelések eredménye pedig alkalmas lesz arra, hogy leglelkesebb nőszabadítók kedvét is lelohaszssa. A vizsgálatok ugyanis arról győzték meg a tudós doktort, hogy a megérett tanulás árt a szépségnek. Hivatkozik első sorban is az indiai zaroasszonyokra. Ezek keresztülvitték emancipációjukat. ők vallanak szerelmet, ők viszik a házi és külső munkálatokat; ők intézik a közügyeket. A férfiaknak nines semmi, de semmi dolguk. Ez az érem egyik oldala, a másik, — hogy a zaroasszonyok az egész föld kekségén a legesufabbak.

347. végrh. sz. 1904.

Arverési hirdetés.

Alulirt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az ujpesti kir. járásbírósnak 1904-ik évi V. 111/4. számú kiküldő és az ujpesti királyi járásbírósnak Sp. 238/903 sz. elrendelő végzése fojytán Dr. Varga Károly ügyvéd által képviselt Ujpesti ált. öns. egyt. m. sz. felperes részére Niski János alperes ellen 3000 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás fojytán alperestől lefoglalt és 706 kor. beszállt ingóságokra az ujpesti kir. járásbírósnak V. fenti sz. végzésével a további eljárás elrendeltvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna Ujpesten. Kossuth-uteza 26. szám alatt leendő megtartása határidőül 1904. évi augusztus hó 6. napján délelőtt 10 órára kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy

elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Ujpesten, 1904. évi július hó 6. napján.

Polgár

kir. bírósági végrehajtó.

2766 tkv. 1904.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az ujpesti kir. járásbíróóság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Ujpesti Takarékpénztár végrehajtónak Trauzilek Antalné szül. Biringer Katalin ujpesti lakos végrehajtást szenvedett elleni 865 kor. tőke és járuléka iránti végrehajtási ügyében a pestvidéki kir. törvényszék s az ujpesti kir. járásbíróóság területén lévő s az ujpesti 1727. számú tkvi betétben foglalt a 1 sorsz. 2790 10. hrsz. Trauzilek Antalné szül. Biringer Katalin nevén álló ingatlanra a B. 2. alatti korlátozás érintése nélkül 2400 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1904. évi augusztus hó 26-ik (huszonhatodik) napjának d. e. 10 (tíz) órákor alulírt kir. járásbíróóság hivatalos árverelő helyiségében II. em. 59. ajtó megtártandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog, árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 240 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az igazságügyminiszteri rendeletekben kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-ában meghatározott bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az elrendelt árverés az ezennel esatlatkozottnak kimondott Boeskán Károly és Fathur-czég 844 kor. 84 fill. tőke és járból álló követelésének behajtása czéljából is megtartható lesz.

Kelt Ujpesten, 1904. évi május hó 23-án a kir. bíróság mint tkv. hatóság.

Keserű

kir. albiró.

Kereskedelmit végzett jöházból való leány, gyorsírást teljesen bírja gépirásban jártas állást keres.

Czim a kiadóhivatalban.

Korányi J. Jenő

kárpitos és diszító

Ujpest, István-utca 7. szám.

Alapított 1890.

A tavaszi idény beálltával ajánlom a nagyközönségnek jó hírnevű

kárpitos-műhelyemet.

hol esakis elsőrendű munkák készülnek szolid árak mellett.

Állandó raktár elsőrendű anyagból készült szőnyeg, ebédő, divánok, ottománok matracok a legújabb divatu több rendbeli salon-garnitúrák, valamint vaságyak stb. stb.

Gyermekkoesi különlegességek és vasgyermekágyak nagy raktára.

Kiváló jó munkáról biztosíthatom.

Tisztelettel

Korányi J. Jenő

Kiadó.

Arpád-ut 4. sz. házban

üzlethelyiségek lakással s még kisebb-nagyobb lakások azonnal is kiadók.

Egy külön bejáratu szoba

külön előszobával, közel az István-térhez, egy vagy két ur részére

kiadó

3.

Czim a kiadóhivatalban.

Ránduljunk ki

Rákospalotára.

Van szerenésém Ujpest és Rákospalota n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy Rákospalotán (fő-ut 62. sz. a., a gyógyszerertár mellett) levő Kohn Sámuel-féle

vendéglőmben

naponként jó és olesón lehet étkezni, azonkívül minden **pénteken** frissen készült

halpaprikás és rántott hal

kapható.

Egyben ajánlom saját szüretelésű Rajnai Rizling, Szilványi Kövidinka és Ezerjó Kadarka fajboraimat.

Naponta frissen esapolt sör.

Pontos kiszolgálás, jutányos árak.

A n. é. közönség szives látogatását és támogatását kéri

tisztelettel

Kohn Sámuel

vendéglős Rákospalotán.

Fuchs Antal és József

kő- és könyvnyomdája

Ujpest, István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésé e a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalják hírlapok és művek minden nyelvben, körlevelek, táblázatok, esketési, gyűlési és egyéb meghívók, gyászjelentések, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyetbeli nyomtatványok, szállítólevelek, falragaszok, vonalzott üzleti könyvek, folyóiratok stb. stb. a legméréskeltebb árakon való elkészítését.